

TİK BOZUKLUĐU

30.

BÖLÜM

Ender CAN¹

TİK BOZUKLUĐU NEDİR?

Tikler zaman içerisinde artış ve azalış gösteren, ani, tekrarlayıcı ve amaçsız hareketler ya da sesler olarak tanımlanmaktadır.

TİK BOZUKLUKLARININ BELİRTİLERİ NELERDİR?

Tikler, çocuğunuzun omuzları, elleri, kolları, bacakları ve yüzü dâhil vücudun herhangi bir yerinde olabilir

Basit hareket tikleri:

Göz kırpma, dudak bükme, baş sallama, parmak hareketleri, kaşlarını çatma, yüz buruşturma, karın germe, çene hareketleri, kol sallama, tekmeleme veya diş tıkladma gibi hareketlerle belirti verir.

Karmaşık hareket tikleri:

Zıplama, ısırma, gözlerde yuvarlama hareketi, komik ifadeler, takıntılı bir şekilde dokunma, kafaya vurma, çimdikleme, fırlatma, gözlenen hareketin tekrarlanması, ya da müstehcen hareketler yapma şeklinde görülür.

Basit ses tikleri:

Boğaz temizleme, homurdanma, koklama sesi, öksürme, tıslama veya havlama gibi yalnızca bir ses veya gürültü içeren anlamsız sesler veya gürültüler olabilir.

¹ Uzm. Dr. Cengiz Gökçek Kadın Doğum ve Çocuk Hastalıkları Hastanesi, Çocuk Nöroloji Kliniđi, Gaziantep, TÜRKİYE endercan_09@hotmail.com ORCID iD: 0000-0002-0973-9798

- **Çocuğunuzun tik üzerine odaklanmasını engelleyin.** Bunu düşünmek veya tik hakkında utanç duymak durumu kötüleştirebilir. Çocuğunuza tik hareketleri yapmanın sorun olmadığını ve bunun için endişelenmesinin gereksiz olduğunu açıklayın.
- **Tike dikkat çekmeyin.** Çocuğunuzun arkadaşlarına ve aile üyelerine mümkün olduğunca tikleri görmezden gelmeyi öğretin. Onları işaret etmek onları kötüleştirebilir. Çocuğunuzun alay edilmesi veya zorbalığa maruz kalması durumunda müdahale edebilmeleri için çocuğunuzun öğretmenleri ve çocuk bakımı sağlayıcılarıyla konuşun. Tikler nedeniyle çocuk ayrımcılığa tabi tutulmamalı ve çocuğa kızılmamalıdır.
- **Çocuğunuzun yeterince uyuduğundan emin olun.**
- **Spor yapmak, bir müzik aleti çalmak** gibi zihin ve bedenini kullandığı uğraşlar tikleri azaltır. Çocuklar spora yönlendirilebilir.
- Çocuğunuzun, kendisini rahatsız eden şeyler hakkında sizinle veya güvendiği başka bir yetişkinle konuşması gerektiğini bildiğinden emin olun.

KAYNAKLAR

1. Kamaşak T, Cansu A. Tik Bozuklukları. *Türkiye Klinikleri J Pediatr Sci.* 2017;13(2):121-129.
2. Çıray RO, Mutlu C. Çocukluk Çağındaki Tik Bozuklukları. *İKSSTD.* 2019;11(Ek sayı):47-55.
3. Efron D, Dale RC. Tics and Tourette syndrome. *Journal of Paediatrics and Child Health.* 2018;54(10):1148-1153.
4. Singer HS. Tics and Tourette Syndrome. *Continuum (Minneapolis, Minn.).* 2019;25(4):936-958.
5. Tics and Tic Disorders. Seattle Children Hospital Research Foundation (2019). Erişim adresi <https://www.seattlechildrens.org/pdf/PE2224.pdf>
6. Managing Tourette & Tic Disorders A Guide to Treatment for Care Providers. Tourette Association of America (2013). Erişim adresi <http://tourette.org/media/Full-Provider-Tool-Kit-rev.pdf>